

Een werkweek van meer dan 70 uur is geen uitzondering op veebedrijven. Het Lagekostenbedrijf (LKB) laat zien dat besparen op arbeid goed mogelijk is. In een vergelijking met praktijkbedrijven vindt het LKB aanknopingspunten om nog verder op arbeid te besparen.

Lagekostenbedrijf wil nog kortere werkweek

Door Klaas Blanken (ASG)

Het Lagekostenbedrijf probeert met weinig middelen een goed bedrijfsresultaat neer te zetten. Lage arbeidskosten maken daar deel van uit. Nagenoeg al het landwerk wordt uitbesteed aan

de loonwerker, zoals de voederwinning, het bewerken van het maïsland en het uitrijden van organische mest. Daarnaast probeert het bedrijf de loonwerker zo min mogelijk te laten komen door de koeien onbeperkt te weiden. Omdat de koeien hun eigen voer ophalen, wordt bespaard op arbeid en kosten. Verder zorgen korte looplijnen, voorraadvoeding en weinig jongvee ervoor dat het werk beperkt blijft.

Met deze strategie moet een werkweek van 50 uur haalbaar worden (zie figuur 1). In 2005 was de wekelijkse arbeidsinzet op het bedrijf gemiddeld 53 uur. Dat is 4 uur minder dan in 2004. De arbeidsinzet varieert in de afgelopen acht jaar van 48 tot 57 uur per week

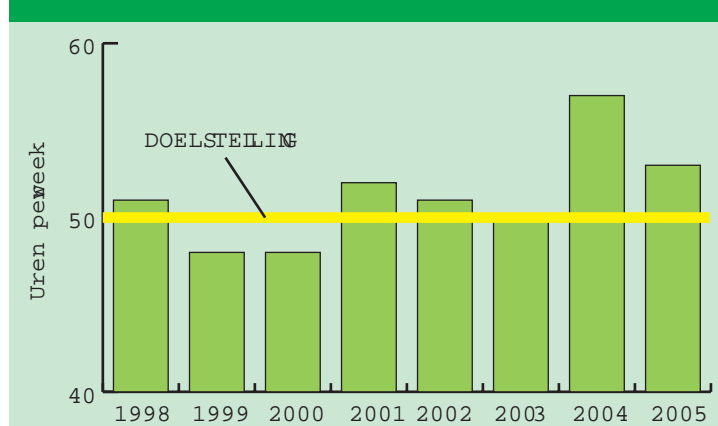
Werkweek in 2005

In 2004 werd de toename van de arbeidsinzet naar 57 uur toegeschreven aan de uitbreiding van het aantal melkkoeien van 48 naar ruim 60. In 2005 werd 4 uur minder gewerkt dan in 2004. De reden van deze daling zit in de nieuwe veestapel (50% montbéliarde en 50% holstein) en het minder bijvoeren in de zomer. In 2004 en 2005 spendeerde het Lagekostenbedrijf respectievelijk 49 en 46 uur arbeid per melkkoe. Dit is minder dan in voorgaande jaren, toen de teller op 59 uur per koe uitkwam. De tijd is dus efficiënter besteed. Begrijpelijk, want voor veel werkzaamheden is de invloed van het aantal koeien beperkt of niet aanwezig.

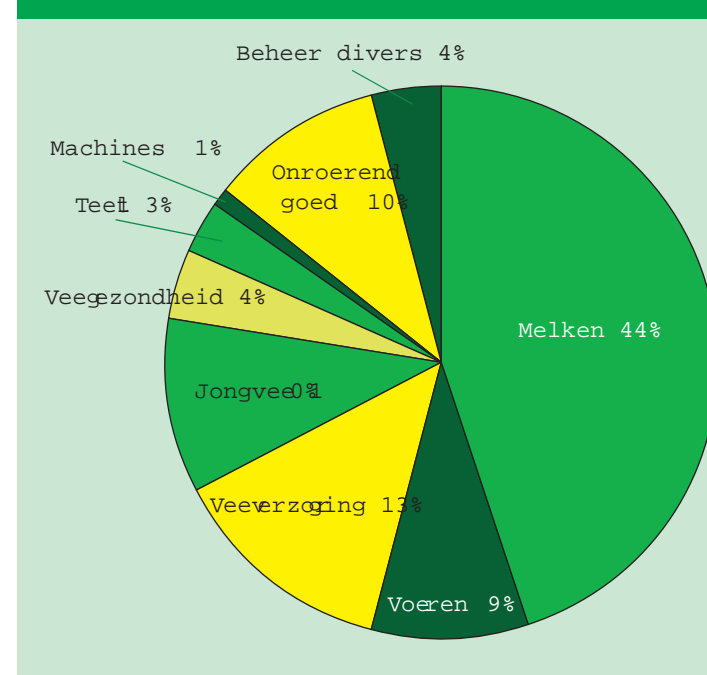
Efficiënter met arbeid

Vorig jaar is de arbeidsbesteding op het Lagekostenbedrijf vergeleken met die op praktijkbedrijven. Het LNV programma Netwerken Veehouderij bood daarvoor de mogelijkheden. Het Lagekostenbedrijf had in 2005 een melkquotum van 4,6 ton en is vergeleken met 11 praktijkbedrijven zonder robot en met een melkquotum tot 6 ton. Gemiddeld hebben de praktijkbedrijven een melkquotum van 5,3 ton. De veehouders registreerden gedurende twee weken (februari - maart) al hun gewerkte uren in de stalperiode. Voor het Lagekostenbedrijf is de arbeid in januari, februari en maart gemiddeld. Op het Lagekostenbedrijf en de praktijkbedrijven werden werkweken gedraaid van respectievelijk gemiddeld 56 uur en 68 uur. Op de praktijkbedrijven werd wekelijks dus bijna 12 uur meer gewerkt. Het Lagekostenbedrijf heeft vooral minder tijd nodig voor het melken en voeren. Dit scheelt 2 en 3 uur per week. Maar bij de post 'onderhoud van onroerend goed' verspeelt het Lagekostenbedrijf veel tijd: maar liefst 2,6 uur per week. Het proefbedrijf besteedt veel aan-

Figuur 1. Aantal uren per week Lagekostenbedrijf

Figuur 2. Arbeidsbesteding per Lagekostenbedrijf

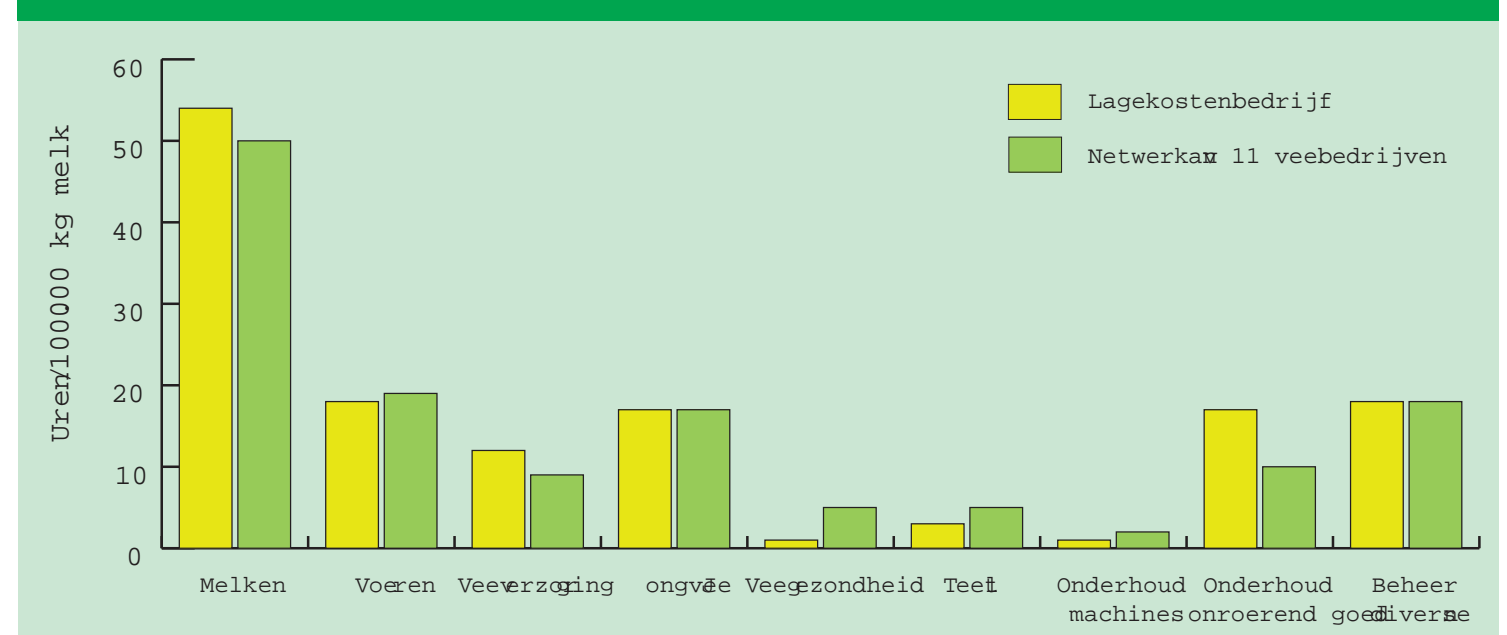
dacht aan zijn uitstraling; het erf is steeds netjes aangeveegd en opgeruimd. Natuurlijk moet je bij bezoekers een goede indruk achterlaten, maar kan het ook met minder?

Praktijkbedrijven melken korter

Om bedrijven met een verschillende omvang te kunnen vergelijken, zijn de uren omgerekend naar 100.000 kg melk (zie figuur 2). De figuur geeft alleen inzicht in de urenbesteding over de stalperiode. Over het volledige jaar gerekend zal

het Lagekostenbedrijf beter scoren voor voeren, teelt en in totaliteit. Totaal scoren de praktijkbedrijven met hun tijdsbesteding van 13,1 uur per 100.000 kg melk iets beter dan het lagekostenbedrijf met 13,6 uur. Opvallend is dat de elf praktijkbedrijven per 100.000 kg melk minder tijd besteden aan het melken van de koeien. Het Lagekostenbedrijf besteedt 5,3 uur per 100.000 kg melk en de praktijkbedrijven 5,1 uur. Dat komt omdat er op de praktijkbedrijven visgraatstallen aanwezig

Figuur 3. Tijdsbesteding van het Lagekostenbedrijf en groep van praktijkbedrijven per 100.000 kg quotum.

Conclusie

Het Lagekostenbedrijf behaalt met 53 uur arbeid per week bijna zijn doelstelling van 50 uur. De gekozen strategie (onbeperkt weiden, voorraadvoeding, enz.) heeft duidelijk succes. Door het vergelijken van zijn resultaten met die van praktijkbedrijven, ziet het Lagekostenbedrijf nieuwe mogelijkheden om verder te besparen op arbeid: op melken één uur per week, op veeverzorging twee uur per week en op onroerend goed. Scherp scoort het Lagekostenbedrijf daarentegen op de arbeidstijd voor voeren en vegezondheid. Met de voorraadvoeding wordt bijna 1,5 uur per week bespaard en op de vegezondheid 1,4 uur.

zijn met gemiddeld 10 standen. De melkstal op het lagekostenbedrijf heeft ook een 10-stands melkstal, maar dan uitgevoerd als zij aan zij melkstal. Het Lagekostenbedrijf besteedt echter 0,3 uur per 100.000 kg melk minder aan het voeren. Ook vegezondheid vergt minder tijd (0,3 uur per 100.000 kg melk). De tijd die besteed wordt aan veeverzorging is 0,5 uur per 100.000 kg melkquotum meer dan op de praktijkbedrijven. Het verzorgen van jongvee (verzorging en voeren) vergt vrijwel evenveel tijd als bij de groep praktijkbedrijven, terwijl er op het Lagekostenbedrijf maar zeer weinig jongvee aanwezig is. Waarschijnlijk kost de ingestrooide jongveestal iets meer arbeid vanwege onder andere het uitmesten.